

ВЪПРОС № 3:
**АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ НОРМИ И
АДМИНИСТРАТИВНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

- 1. Административноправни норми
- 2. Административни правоотношения

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- чл. 5, ал. 5 от Конституцията на Република България;
- чл. 88, ал. 3 от Конституцията на Република България;
- чл. 37 от Закона за нормативните актове;
- чл. 22, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация
- чл. 78, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс.

Същност на административноправната норма

- **Административноправна норма** е общо правило за поведение, което регулира обществените отношения в сферата на държавното управление и което при необходимост може да бъде прилагано с помощта на държавната принуда.

Дерменджиев, И., Д. Костов, Д. Хрусанов. *Административно право на Република България: обща част*. 5-то доп. изд. София: Сиби, 2010, 60.

Структура на административноправната норма

- Хипотеза.
- Диспозиция.
- Санкция.

Нормата на чл. 86, ал. 1 от Закона за здравето гласи следното:

Като пациент всеки има право на:

1. зачитане на гражданските, политическите, икономическите, социалните, културните и религиозните му права;
2. грижи от общността, в която живее;
3. достъпна и качествена здравна помощ;
4. повече от едно медицинско становище относно диагнозата, лечението и прогнозата на заболяването;
5. защита на данните, отнасящи се до неговото здравословно състояние;
6. възнаграждение за работата, която извършва, еднакво с това, което получава, ако не е болен;
7. запознаване на достъпен език с неговите права и задължения;
8. ясна и достъпна информация за здравословното му състояние и методите за евентуалното му лечение;
9. здравна профилактика и рехабилитация;
10. сигурност и безопасност на диагностичните и лечебните процедури, провеждани по време на лечението му;
11. достъп до модерни методи на лечение;
12. предотвратяване на болката и страданието по време на лечението му, доколкото е възможно;
13. достъп до медицинската документация, свързана със здравословното му състояние.

Видове административноправни норми

- В зависимост от характера и целта на съдържащото се в тях правно предписание (задължаващи, забраняващи, оправомощаващи/разрешителни).
- Според времетраенето (срочни, безсрочни).
- Според териториалните предели на действие (на територията на цялата страна или на територията на община).
- Според ролята, която изпълняват (материалноправни, процесуалноправни).
- Според обхвата на случаите, за които се отнасят (общи, специални).
- В зависимост от това дали съдържанието на правната норма позволява на административния орган да извършва конкретна преценка при приложението ѝ (абсолютно определени, относително определени).
- Според правно-техническия характер на функциите им (препращащи, бланкетни, дефинитивни, декларативни).

Действие на административноправната норма

- по време,
- пространство и
- спрямо лицата.

Характеристика на административноправната норма

- Административноправната норма е *вид правна норма*.
- Административноправната норма е призвана да *регулира обществените отношения в сферата на изпълнителната дейност*.
- Съдържащото се в административноправната норма *правило за поведение се формулира предимно по императивен начин*. Това изразява метода на правно регулиране в сферата на изпълнителната дейност на държавата – властническият.
- Административноправните норми се *съдържат в нормативните административни актове* – законови и подзаконови нормативни актове.
- *Структурата на административноправната норма* съдържа общите елементи на правната норма въобще. Същевременно при административноправната норма е налице по-ярко и точно очертаване на *диспозицията на правната норма*, доколкото в редица случаи определянето на хипотезата се предоставя на органите на изпълнителната власт. Санкцията на административноправната норма отличава този вид норма от другите видове правни норми по съдържащите се в нея мерки на държавна принуда – административни наказания и принудителни административни мерки.
- Административноправните норми се *делят на видове в зависимост от прилагане на различни критерии*, но особено значение има делението им на материални и процесуални.
- Административноправните норми влизат в действие с *влизането в сила на нормативния акт*, в който са закрепени. Отмяната или изменението на административноправните норми се извършва с нормативен административен акт от същия вид в случаите, определени от закона, и с акт от по-горна степен – *Народното събрание или органи на изпълнителната власт*.

Защо е важно да знаем мястото на нормите в нормативния акт?

Защото сред 5-те изисквания за законосъобразност на административния акт е **СЪОТВЕТСТВИЕТО МУ С ЦЕЛТА НА ЗАКОНА.**

Целта на закона е формулирана в „общите положения“, „общата част“ на закона.

Ако има противоречие на акта с целта на закона, е налице порок, недостатък – основание за отмяна на акта или за обявяването му за незаконосъобразен.

АДМИНИСТРАТИВНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

ОБЕКТИ

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ

- на едната страна на правоотношението, като негов субект, винаги стои *държавен (административен) орган*, а на другата страна субектът на правоотношението е гражданин, юридическо лице или друг държавен (административен) орган;
- *двете страни на административното правоотношение не са равнопоставени;*
- административният орган, който заема господстващо положение в административното правоотношение, *притежава власт да прибегне до принуда* спрямо другата страна на правоотношението, ако тя не изпълни доброволно тежащите върху нея задължения;
- *обектът на административното правоотношение е поведение (действие или бездействие) или юридическо събитие.*

ВИДОВЕ АДМИНИСТРАТИВНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

- Според съдържанието на правния акт, от който възникват, изменят се и се прекратяват административните правоотношения (ИАА, ОАА, НАА).
- Според управленското им въздействие (вертикални, хоризонтални).
- Според това дали източникът им са материалноправни или процесуалноправни норми (материалноправни, процесуалноправни).
- Според това дали протичат вътре в административния апарат или и извън него (вътрешноведомствени, външноведомствени).
- Според целевото им предназначение.